

Євген Миценко
Кіровоградський державний
педагогічний університет
ім. В. Винниченка

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА УСПІШНІСТЬ ЇХ НАВЧАННЯ

Анотація

В статті розглядається питання залежності та взаємного впливу успішності навчання студентів КДПУ ім. В. Винниченка та їх оцінки з дисципліни фізичне виховання. Зокрема проаналізовано сучасний стан питання, здійснено аналіз наявних даних отриманих іншими дослідниками. Проведено кореляційний аналіз взаємного зв'язку між зазначеними показниками.

Ключові слова: критерій, успішність, чинник, фізичне виховання.

Актуальність в науковій літературі останніх років не раз піднімалася тема залежності фізичного виховання студентів та успішності їх навчання а також розумової діяльності [1, 3, 5, 6]. Одна частина дослідників розглядає ці питання з метою визначення ролі фізичного виховання у становленні особистості, інша шукає передумови підвищення рівня професійної підготовки.

Зокрема зазначається, що важливим показником фізичного вдосконалення є фізична підготовленість. Рівень фізичної підготовленості більшості молоді, що вступає до ВНЗ, залишається низьким. Найслабше розвинені сила, витривалість і швидко-силові якості. Дещо вищий розвиток мають гнучкість і швидкість. Так, наприклад, дані контрольної перевірки рівня фізичної підготовленості студентів першого курсу національної академії України факультету літальних апаратів, проведеної за таблицею державних тестів і нормативів оцінки фізичної підготовленості населення України від 15 січня 1996 р. № 80, показали, що 66% юнаків мають незадовільний рівень фізичної підготовленості. Найслабше були виконані

контрольні нормативи з бігу на 100 м, 3000 м., човниковий біг (4х9м), підтягування на перекладині [6].

Метою нашого дослідження є прослідкувати залежність між успішністю студентів Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка у фізичному вихованні та в опануванні ними інших дисциплін.

Завдання дослідження:

проаналізувати сучасний стан питання про вплив фізичного виховання студентів на успішність їх навчання;

вибрати критерії успішності фізичного виховання студентів на які доцільно орієнтуватися в процесі такого аналізу;

здійснити порівняльний аналіз успішності навчання студентів з різним рівнем успішності фізичного виховання;

співставити отримані результати з даними інших авторів.

Реалізація першого завдання проявила, що професійне становлення студентів тої чи іншої спеціальності повинно бути пов'язане із їх фізичним вихованням, тому було б помилковим протиставляти загальну фізичну підготовку прикладній, поділяти процес навчання та тренування на етапи загальної фізичної підготовки і прикладної, ніби надбудовуючи їх один над іншим, вважати їх послідовними [2].

Зокрема у студентів геологічного та географічного факультетів особливо актуальним є прищеплення навичок і вмінь необхідних у поході та експедиції. Формування вміння доцільно організовувати свої дії. Оскільки підвищена впевненість у безпеці цих дій є чинником успішності майбутньої професійної діяльності. Науковці пропонують здійснювати професійно-прикладну фізичну підготовку на основі одного з видів спорту, що характеризується високою щільністю занять, обґрунтовуючи тим, що частина часу занять повинна виділятися на спеціальну фізичну підготовку [1]. Наведені закономірності є прикладом зв'язку між фізичним розвитком студента та успішністю його формування як спеціаліста, що в специфічних формах проявляється також і для представників інших спеціальностей.

До сьогодні методологічною платформою більшості досліджень даної проблеми був аналітичний підхід з акцентом на вивченні окремих проблем і питань без врахування особливостей змісту і структури цілісної виробничої діяльності спеціаліста [5]. Це обумовлено тим, що основні розділи процесу професійно-прикладної фізичної підготовки представлені нерівномірно, взаємозв'язок між ними часто відсутній, наводяться логічні висновки, а не науково доведені факти. Серед причин такого стану речей можна виділити зовнішні і внутрішні [4]. Зовнішні – це відсутність модернізованих навчальних планів, програм гуманізації, індивідуалізації, демократизації системи професійно-прикладної фізичної підготовки, дезінтеграція всієї системи фізичного виховання, недостатня матеріальна база навчального процесу, авторитарний вплив викладачів. Внутрішні залежать виключно від стану здоров'я і мотивів студентів. Навчальний процес викликає негативні реакції організму, втому, формуючи неприємні відчуття, і знижує мотивацію до занять. Неврахування у професійно-прикладній фізичній підготовці вищевказаного призводить до виснаження адаптаційної енергії.

Ці положення обумовлюють необхідність обґрунтування і використання гуманістичного підходу при створенні складових системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів. Різні напрямки підготовки вимагають систематизації, характеризуються як загальною подібністю, так і відмінністю між спеціальностями навіть одного напрямку, професійними вимогами до різних напрямів підготовки, які повинні враховуватися при створенні системи професійно-прикладної фізичної підготовки у вищих навчальних закладах [5].

Дехто з авторів обґрунтування напрямів підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах зазначає необхідність враховувати теорію функціональної асиметрії мозку, циклічність і особливість ритмів мозкових процесів. Асиметрія мозку як один з факторів діяльності людини проявляється при функціонуванні всіх систем організму. Хоча зазначається,

що ізолюваного вивчення функцій окремих півкуль недостатньо для розуміння механізмів їх взаємодії у забезпеченні інтегративної діяльності мозку, оскільки координація взаємодій півкуль і ступінь їх використання в процесі вирішення проблем – це властивість усього мозку [4, 5].

Робота вегетативної нервової системи, ступінь мобілізації студента, його мотивація до навчання також пов'язані із його фізичним вихованням. Наприкінці навчального року у студентів-юнаків спостерігається зростання розладу в діяльності вісцеральних систем. У студенток-дівчат такої тенденції не спостерігається [3].

Грунтуючись на результатах аналізу сучасного стану питання, зокрема на виявленому зв'язку між успішністю у фізичному вихованні та успішністю у навчанні загалом, ми вирішили прослідкувати ці два компоненти діяльності вибраної групи студентів. Основним критерієм успішності фізичного виховання, згідно другого завдання дослідження, нами обрана оцінка з дисципліни фізичне виховання оскільки цей показник є комплексним і відображає всі сторони фізичної підготовленості і фізичного розвитку студента. Група студентів у кількості 40 осіб була вибрана випадковим чином і пропорційною мірою представляла всі факультети КДПУ ім.. В. Винниченка. В дослідженні приймали участь студенти другого курсу незалежно від їх статевої приналежності. Для кожного з них ми визначили середній показник успішності навчання, який спів ставили із оцінкою з фізичного виховання. Максимальна величина кожного з показників дорівнювала 100 балам. Далі ми визначили коефіцієнт кореляції між цими двома показниками в описаній групі студентів. Виявилось, що коефіцієнт кореляції між показником загальної успішності студентів у навчанні та їх балом з дисципліни фізичне виховання складає 0,241, що не відображає вірогідного зв'язку для кількості досліджуваних в 40 чоловік. Таким чином нам не вдалося прослідкувати вірогідного зв'язку між дослідженими показниками, але виявлена тенденція дозволяє припустити, що такий зв'язок міг би проявитися при більшій кількості досліджених.

Висновки.

В процесі аналізу сучасного стану питання нами виявлена значна актуальність піднятої проблеми залежності успішності навчання від рівня їх фізичної підготовленості.

Виявлено, що існує тенденція прямої залежності між успішністю навчання студента і його оцінкою з дисципліни фізичне виховання. Проте вірогідного коефіцієнту кореляції, який би відображав таку залежність, нам виявити не вдалося, що дозволяє говорити про необхідність більш ґрунтовних досліджень в цьому напрямі.

Бібліографія

1. Агеев В. У. Роль физической культуры в будущей профессиональной деятельности студентов / В. У. Агеев // Вопросы физического воспитания студентов. — Л. : ЛГУ, 1965. — Вып. II. — С. 31—35.
2. Белинович В. В. Вопросы организации физического воспитания учащихся профессионально-технических училищ с учетом профессиональной подготовки / В. В. Белинович. — М. : Высшая школа, 1967. — 47 с.
3. Петров Г. С. Особливості формування психофізіологічної організації у студентів в залежності від спрямованості навчання // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. — 2006. — № 2. — С. 87-92
4. Пилипей Л. П. Проблеми професійно-прикладної фізичної підготовки студентів ВНЗ економічних спеціальностей / Л. П. Пилипей // Науково-теоретичний журнал “Теорія і методика фізичного виховання і спорту”. — Київ. — 2006. — № 4. — С. 31—33.
5. Пилипей Л. П. Використання гуманістичного підходу при створенні умов для професійно-прикладної фізичної підготовки студентів / Л. П. Пилипей // 36 наукових праць “Молода спортивна наука”. — Вип. 10. — Т. II. — Львів. — 2006. — С. 299—304.
6. Фотинюк В. Г. Аналіз комплексного тестування фізичної підготовленості студентів першого курсу НАУ з дисципліни “Фізичне виховання” /

В. Г. Фотинюк // Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: Матеріали ІІІ регіональної науково-методичної конференції. — К. :НАУ, 2008. — С. 66—67.